

Erasmus+

EQAVET
European Quality Assurance
in Vocational Education and Training
Supporting the implementation of the
European Quality Assurance Reference Framework
for Vocational Education and Training

KVALIFIKACIJŲ IR PROFESINIO
MOKYMO PLĖTROS CENTRAS

DARBDAVIŲ PASITENKINIMO PROFESINIO MOKYMO ABSOLVENTŲ ĮGŪDŽIAIS IR KOMPETENCIJOMIS TYRIMAS

Vykdytojas:

spinter tyrimai

2018 m. balandžio mėn.

Vilnius

TURINYS

I. TYRIMO METODIKA.....	3
1.1. Statistinė paklaida.....	6
1.2. Respondentų įmonių charakteristikos (proc.).....	7
II. TYRIMO REZULTATAI.....	8
2.1. BENDRADARBIAVIMAS SU PROFESINIO MOKYMO ĮSTAIGOMIS	8
2.2. PROFESINIO MOKYMO ĮSTAIGŲ ABSOLVENTŲ ĮDARBINIMAS	12
2.3. PRIEŽASTYS, KODĖL NEBUVO ĮDARBINTI PROFESINIO MOKYMO ĮSTAIGŲ ABSOLVENTAI	17
2.4. PROFESINIŲ MOKYMO ĮSTAIGŲ ABSOLVENTŲ PARENGIMO DARBINEI VEIKLAI VERTINIMAS	18
2.4.1. Lietuvių kalbos mokėjimas.....	19
2.4.2. Užsienio kalbos (anglų) mokėjimas	20
2.4.3. Kompiuterinis raštingumas (IT, skaitmeniniai gebėjimai).....	21
2.4.4. Techninės / technologinės žinios.....	22
2.4.5. Techniniai / technologiniai praktiniai gebėjimai	23
2.4.6. Gebėjimas įsisavinti naujoves darbe.....	24
2.4.7. Sąžiningumas ir atsakingumas darbe.....	25
2.4.8. Gebėjimas dirbti komandoje vykdant bendras užduotis.....	26
2.4.9. Gebėjimas dirbti savarankiškai.....	27
2.4.10. Streso ir įtampos darbe valdymas.....	28
2.4.11. Kiti trūkumai	29
III. APIBENDRINIMAI.....	30
IV. IŠVADOS.....	33
V. TYRIMO KLAUSIMYNAS	34

I. TYRIMO METODIKA

Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovė „Spinter tyrimai“ 2018 metų balandžio 6–19 dienomis atliko reprezentatyvų Lietuvos Respublikoje registruotų įmonių tyrimą.

1.1. Tyrimo tikslas

Išsiaiškinti darbdavių pasitenkinimą profesinio mokymo absolventų įgūdžiais ir kompetencijomis.

1.2. Tyrimo tikslinė grupė

Lietuvos Respublikoje registruotos įmonės.

1.3. Tyrimo imtis

Tyrimo metu buvo apklausta 1013 respondentų.

1.4. Tyrimo atranka

Tyrimas atliktas naudojant kvotinės atrankos metodą. Atrankoje taikomos įmonės dydžio, veiklos srities ir lokacijos (apskritis) kvotos. Tyrimo imties kvotos nustatomos, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis. Atsižvelgiant į Statistikos departamento ūkio subjektų skirstymą pagal veiklos sritį, gamybai priskiriamos įmonės, kurios pagal skirstymą priklauso žemės ūkio, miškininkystės, žuvininkystės, kasybos ir karjerų eksploatavimo bei apdirbamosios gamybos kategorijoms. Prekybai priskiriamos įmonės, kurios pagal skirstymą priklauso kategorijoms didmeninė ir mažmeninė prekyba. Paslaugoms – apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla, administracinė ir aptarnavimo veikla, žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas, transportas ir saugojimas, informacija ir ryšiai, finansinė ir draudimo veikla, nekilnojamojo turto operacijos, profesinė, mokslinė ir techninė veikla, viešasis valdymas ir gynyba, privalomasis socialinis draudimas, švietimas, meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla, elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas, vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas, statyba bei kita aptarnavimo veikla. Įvertinus paslaugų sektoriaus veiklos sričių ir pobūdžio dydį bei įvairovę, „paslaugų“ grupė

papildomai išskirta į fizines paslaugas ir intelektualines paslaugas. Šis rodiklis priskiriamas subjektyviai pagal konkrečios įmonės veiklos pobūdį ir nėra iš anksto kvotuojamas.

Taikomas bendras principas – pradinė tyrimo atranka sudaroma taip, kad imties pasiskirstymas pagal nustatytas įmonių charakteristikas atitiktų įmonių bendrą pasiskirstymą šalyje. Be to, siekiant užtikrinti duomenų analizės galimybę visose vidinėse „gardelėse“, nustatomas minimalus 30 respondentų skaičius kiekvienoje „gardelėje“. Pastarasis kriterijus lemia didesnę nei statistinis šalies vidurkis didžiųjų įmonių kiekį imtyje. Ši korekcija atitinkamai turi įtakos ir imties pasiskirstymui pagal įmonės veiklos sritį bei lokaciją.

Įmonės dydžio kvotų nustatymas:

Kategorija	Bendras pasiskirstymas šalyje	Bendras pasiskirstymas tyrimo imtyje	Respondentų skaičius gardelėje
Iki 10 darbuotojų	81,2%	72,4%	733
11-50 darbuotojų	15,4%	15,9%	161
51-100 darbuotojų	1,9%	4,2%	43
101-250 darbuotojų	1,0%	3,6%	36
Virš 250 darbuotojų	0,4%	4,0%	40
Iš viso	100,0%	100,0%	1013

Įmonės veiklos srities kvotų nustatymas:

Kategorija	Bendras pasiskirstymas šalyje	Bendras pasiskirstymas tyrimo imtyje	Respondentų skaičius gardelėje
Paslaugos	58,1%	60,3%	611
Gamyba	12,3%	14,3%	145
Prekyba	29,6%	25,4%	257
Iš viso	100,0%	100,0%	1013

Įmonės lokacijos (apskritis) kvotų nustatymas:

Kategorija	Bendras pasiskirstymas šalyje	Bendras pasiskirstymas tyrimo imtyje	Respondentų skaičius gardelėje
Alytaus apskritis	3,2%	4,8%	49
Kauno apskritis	20,2%	19,6%	199
Klaipėdos apskritis	11,5%	10,8%	109
Marijampolės apskritis	2,7%	4,7%	48
Panevėžio apskritis	5,6%	6,4%	65
Šiaulių apskritis	6,6%	7,5%	76
Tauragės apskritis	2,1%	3,8%	38
Telšių apskritis	3,5%	4,3%	44
Utenos apskritis	2,5%	4,2%	43
Vilniaus apskritis	42,1%	33,8%	342
Iš viso	100,0%	100,0%	1013

1.5. Tyrimo metodas

Apklausa – standartizuotas CATI (*angl. Computer Assisted Telephone Interview*) interviu, naudojant standartizuotą su Užsakovu suderintą klausimyną. Standartizuotą interviu atlieka profesionalus apklausėjas. Jis veda pokalbį su respondentu pagal parengtus klausimus, atsakymus fiksuodamas klausimyne.

1.6. Duomenų analizė

Duomenų analizė buvo atliekama, naudojant SPSS/PC (*12.0.1 versija*) programinę įrangą. Ataskaitoje pateikiami bendrieji atsakymų pasiskirstymai (procentai, vidurkiai).

1.1. Statistinė paklaida

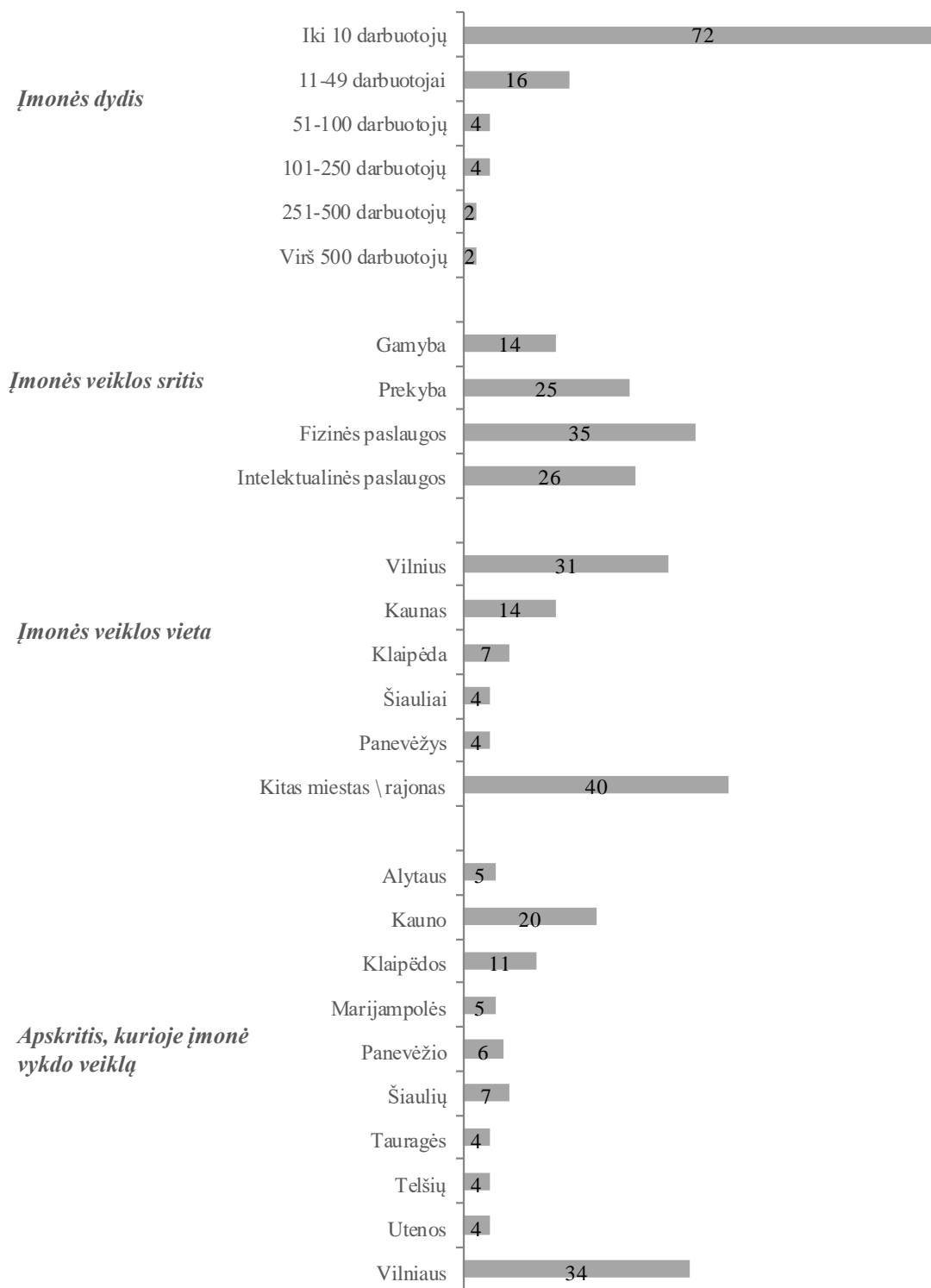
Atrankiniuose kiekybiniuose tyrimuose visada išlieka statistinės paklaidos tikimybė, į kurią būtina atsižvelgti interpretuojant duomenis. Pvz.: jeigu apklausus 1013 respondentų gavome, jog 23,3 proc. apklaustųjų nurodė bendradarbiaujantys su profesinio mokymo įstaigomis, tai yra 95 proc. tikimybė, kad tikroji reikšmė yra tarp 20,6 proc. ir 26,0 proc.

Įverčio tikslumas mažėja, mažėjant analizuojamų atsakymų skaičiui. Toliau pateikiama lentelė, padedanti įvertinti statistinę paklaidą.

Statistinė duomenų paklaida:

	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.
PASISKIRSTYMAS	5	10	15	20	25	30	40	50
N	95	90	85	80	75	70	60	50
100	4.4	6.0	7.1	8.0	8.7	9.2	9.8	10
200	3.1	4.2	5.0	5.7	6.1	6.5	6.9	7.1
300	2.5	3.5	4.1	4.6	5.0	5.3	5.7	5.8
400	2.2	3.0	3.6	4.1	4.3	4.6	4.9	5.0
500	1.9	2.7	3.2	3.6	3.9	4.1	4.4	4.5
600	1.7	2.4	2.9	3.2	3.5	3.7	3.9	4.0
750	1.6	2.2	2.6	2.9	3.2	3.3	3.6	3.7
1000	1.4	1.9	2.3	2.5	2.7	2.9	3.1	3.1
1500	1.1	1.5	1.8	2.1	2.2	2.4	2.5	2.6

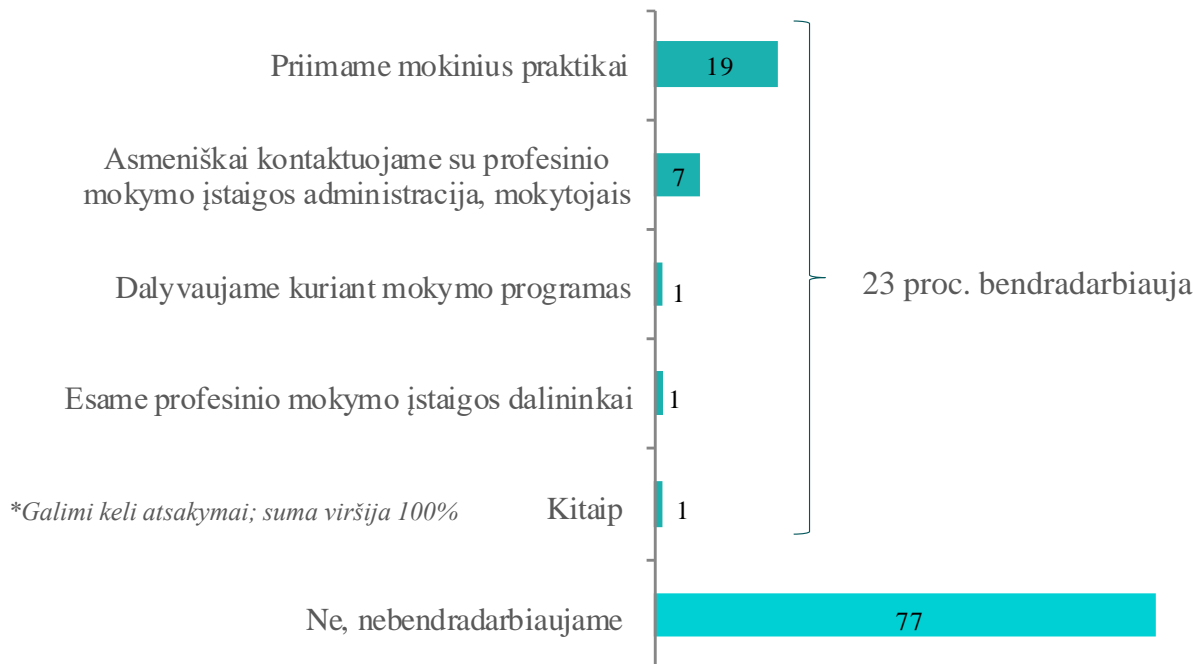
1.2. Respondentų įmonių charakteristikos (proc.)

II. TYRIMO REZULTATAI

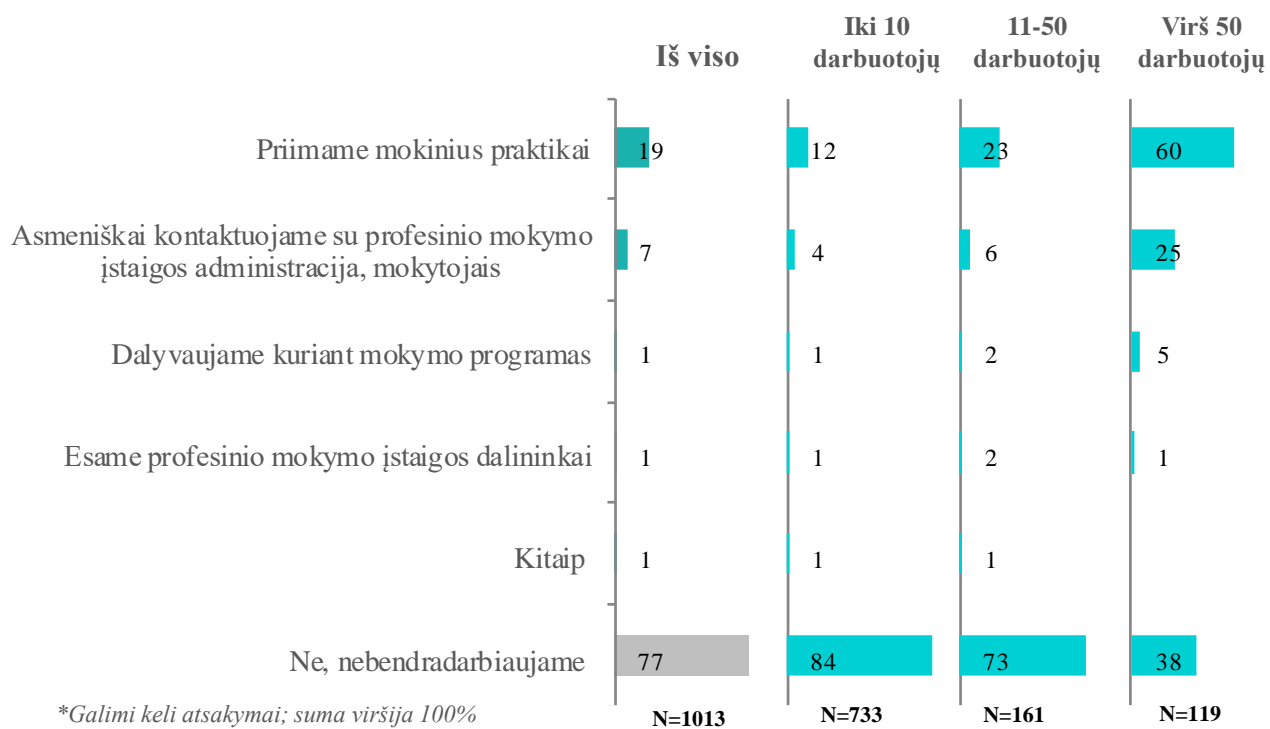
2.1. BENDRADARBIAVIMAS SU PROFESINIO MOKYMO ĮSTAIGOMIS

Beveik kas ketvirtas (23 proc.) tyrimo dalyvis nurodė, kad jų įmonė bendradarbiauja dėl specialistų rengimo ar jų kvalifikacijos tobulinimo su profesinio mokymo įstaiga (profesine mokykla / centru). Dažniausiai pasitaikanti bendradarbiavimo forma – profesinės mokymo įstaigos mokinių priėmimas praktikai (19 proc.). 7 proc. įmonių asmeniškai kontaktuoja su profesinio mokymo įstaigos administracija, mokytojais. 1 proc. teigė dalyvaujantį kuriant mokymų programas. 1 proc. yra profesinio mokymo įstaigos dalininkai. Dar 1 proc. bendradarbiauja kitais būdais. 77 proc. tyrimo dalyvių nurodė su profesinio mokymo įstaigomis nebendradarbiaujantys (2.1.1 pav.).

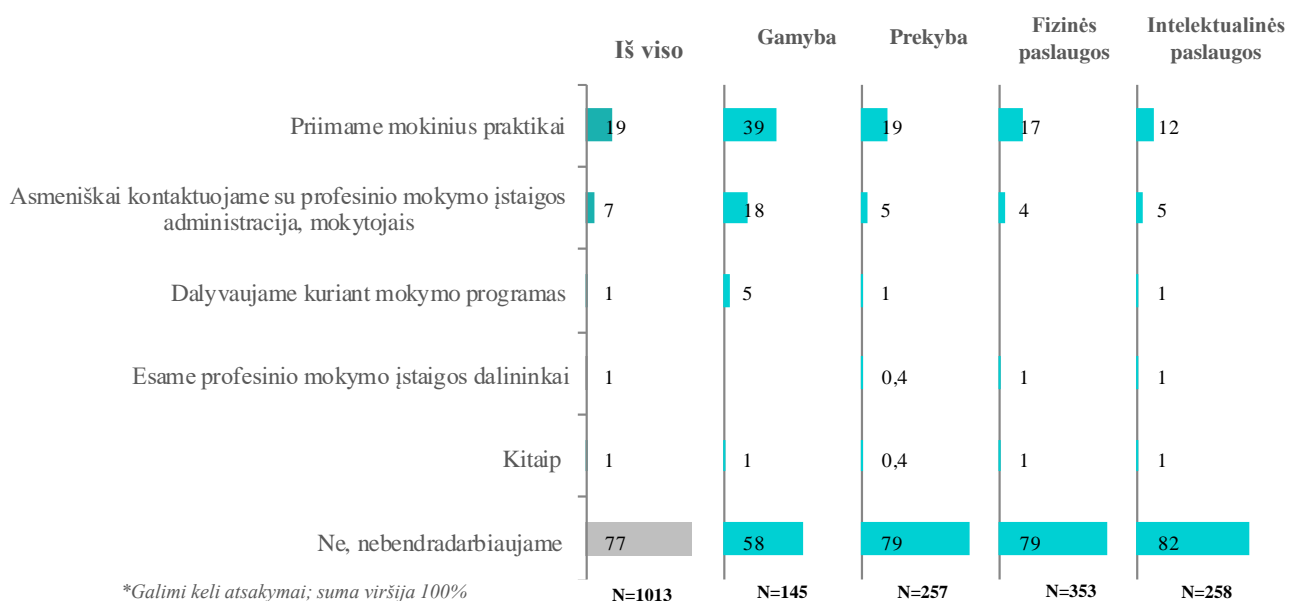
2.1.1 pav. Ar Jūsų įmonė bendradarbiauja dėl specialistų rengimo ar jų kvalifikacijos tobulinimo su profesinio mokymo įstaiga (profesine mokykla \ centru)? (%) N=1013

Atsakymų pasiskirstymas pagal įmonės dydį rodo, kad didesnės įmonės apskritai dažniau bendradarbiauja su profesinio mokymo įstaigomis ir tai daro įvairesniais būdais. Darbuotojus praktikai priima net 60 proc. daugiau nei 50 darbuotojų turinčių įmonių. Tarp 11-50 darbuotojų turinčių įmonių tokių yra reikšmingai mažiau (23 proc.), tarp dar mažesnių – tik 12 proc. Ta pati tendencija išlieka ir vertinant praktiką palaikyti asmeninius kontaktus su profesinio mokymo įstaigos administracija, mokytojus – tai daro ketvirtadalis (25 proc.) virš 50 darbuotojų turinčių įmonių ir tik iki 6 proc. mažesnių įmonių. (2.1.2 pav.).

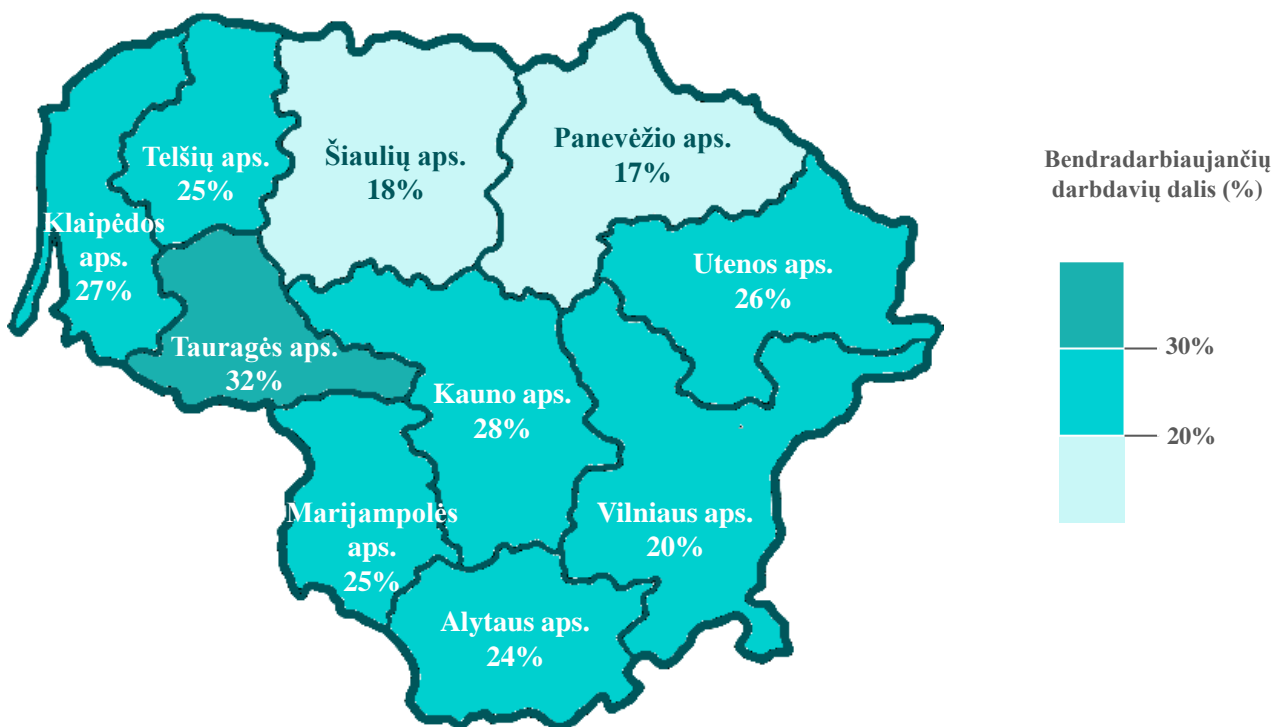
2.1.2 pav. Ar Jūsų įmonė bendradarbiauja dėl specialistų rengimo ar jų kvalifikacijos tobulinimo su profesinio mokymo įstaiga (profesine mokykla \ centru)? (%) Pasiskirstymas pagal įmonės dydį

Rezultatų pasiskirstymas pagal įmonės veiklos sritį rodo, kad dažniau bendradarbiavimo santykius su profesinio mokymo įstaigomis palaiko gamybos sektoriuje veikiančios įmonės. 39 proc. šio sektoriaus atstovų nurodė įdarbinantys profesinio mokymo mokyklų mokinius praktikai. Tuo tarpu tarp kitų sričių atstovų – prekybos, fizinių ir intelektualinių paslaugų – šis rezultatas nesiekia 20 proc. Taip pat gamybos įmonės statistiškai reikšmingai dažniau asmeniškai kontaktuoja su mokymo įstaigų administracija, mokytojais – 18 proc. Kituose sektoriuose šios praktikos paplitimas neviršija 5 proc. (2.1.3 pav.).

2.1.3 pav. Ar Jūsų įmonė bendradarbiauja dėl specialistų rengimo ar jų kvalifikacijos tobulinimo su profesinio mokymo įstaiga (profesine mokykla \ centru)? (%) Pasiskirstymas pagal įmonės veiklos sritį

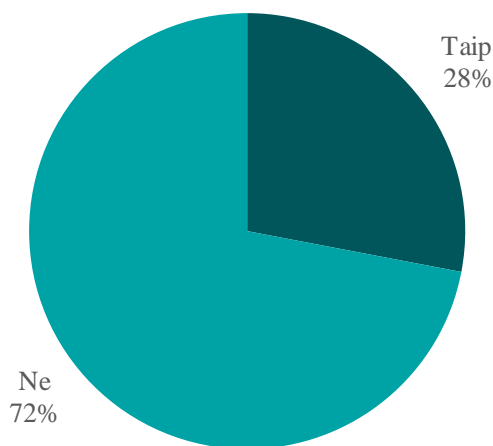
Rezultatų pasiskirstymas pagal apskritį, kurioje veikia įmonė, rodo, kad dažniausiai su profesinio mokymo įstaigomis bendradarbiauja Tauragės apskrityje veikiančios įmonės (32 proc.). Taip pat kiek daugiau nei penktadienis darbdavių palaiko bendradarbiavimo santykius Kauno (28 proc.), Klaipėdos (27 proc.), Utenos (26 proc.), Telšių (25 proc.), Marijampolės (25 proc.), Alytaus (24 proc.) ir Vilniaus (20 proc.) apskrityse. Mažiausiai šis reiškinys paplitęs Šiaulių (18 proc.) ir Panevėžio (17 proc.) apskrityse. (2.1.4 pav.).

2.1.4 pav. Ar Jūsų įmonė bendradarbiauja dėl specialistų rengimo ar jų kvalifikacijos tobulinimo su profesinio mokymo įstaiga (profesine mokykla \ centru)? (%) Pasiskirstymas pagal apskritį

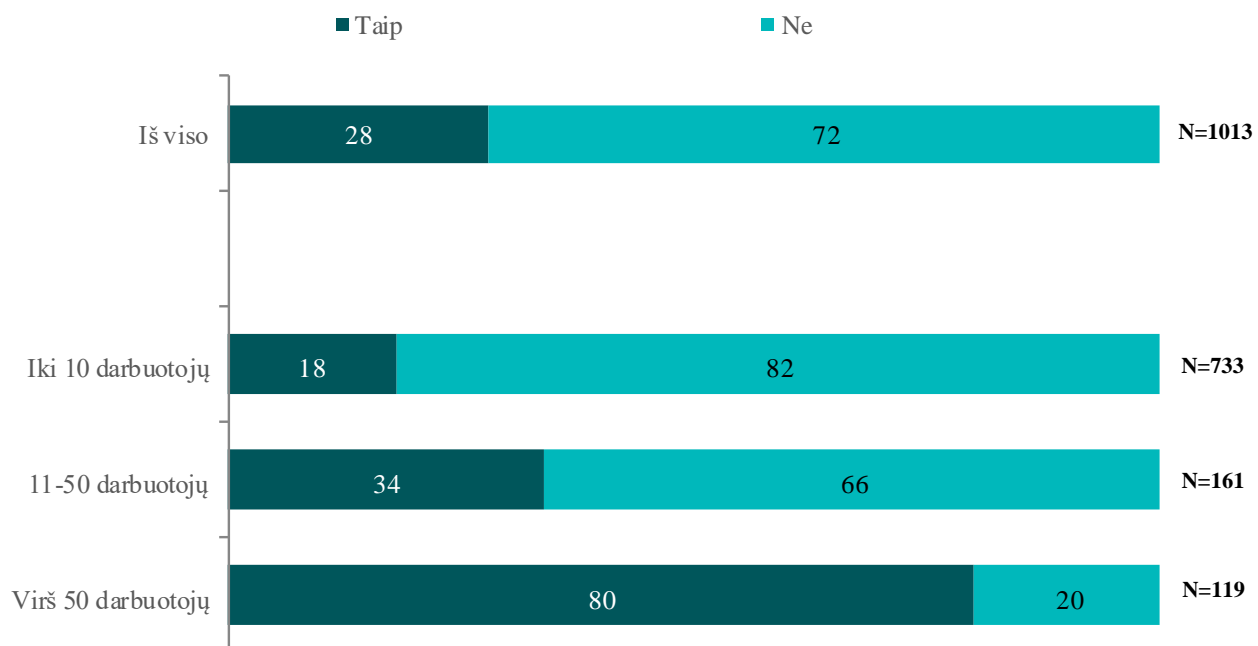
2.2. PROFESINIO MOKYMO ĮSTAIGŲ ABSOLVENTŲ ĮDARBINIMAS

28 proc. tyrimo dalyvių nurodė per pastaruosius 5 metus savo įmonėje įdarbinę profesinio mokymo įstaigų (-os) absolventų (kvalifikuotų darbininkų). 72 proc. teigė tokių mokymo įstaigų absolventų neįdarbinę (2.2.1 pav.).

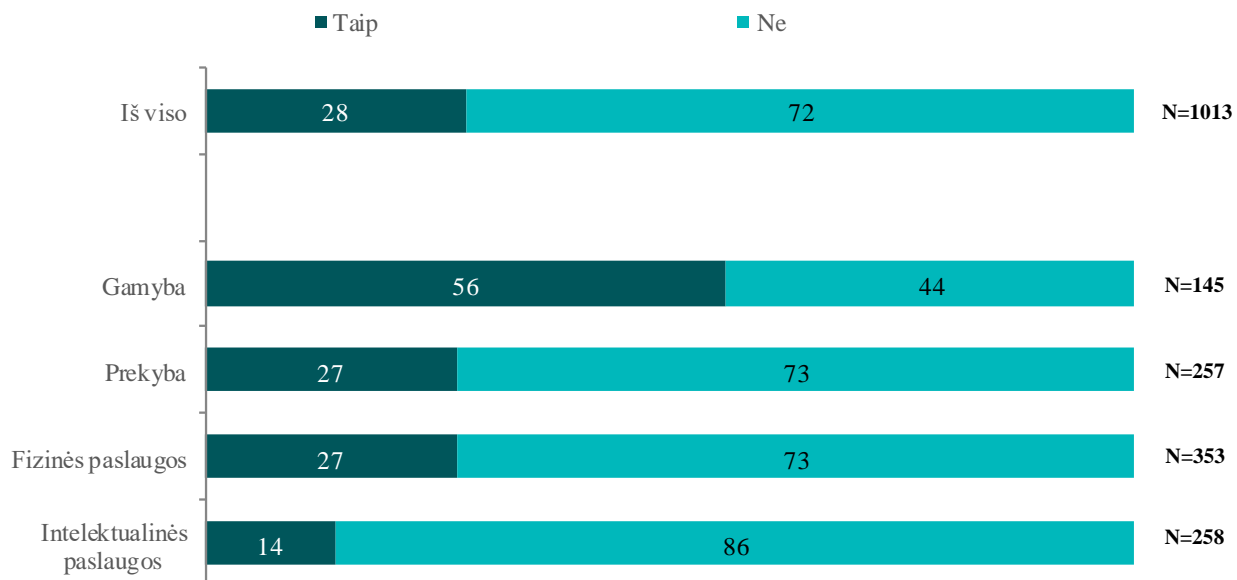
2.2.1 pav. Ar per pastaruosius 5 metus Jūsų įmonėje buvo įdarbinti profesinio mokymo įstaigų (-os) absolventai (kvalifikuoti darbininkai)? (%) N=1013

Vertinant rezultatus pagal įmonių dydį, pastebima, kad statistiškai reikšmingai dažniau profesinių mokymo įstaigų absolventus įdarbina didesnės įmonės. Tarp mažiausių įmonių (iki 10 darbuotojų) tokių yra 18 proc. Tarp 11-50 darbuotojų turinčių įmonių – maždaug trečdalis (34 proc.). Tuo tarpu tarp dar didesnių (virš 50 darbuotojų) šis rezultatas siekia net 80 proc. (2.2.2 pav.).

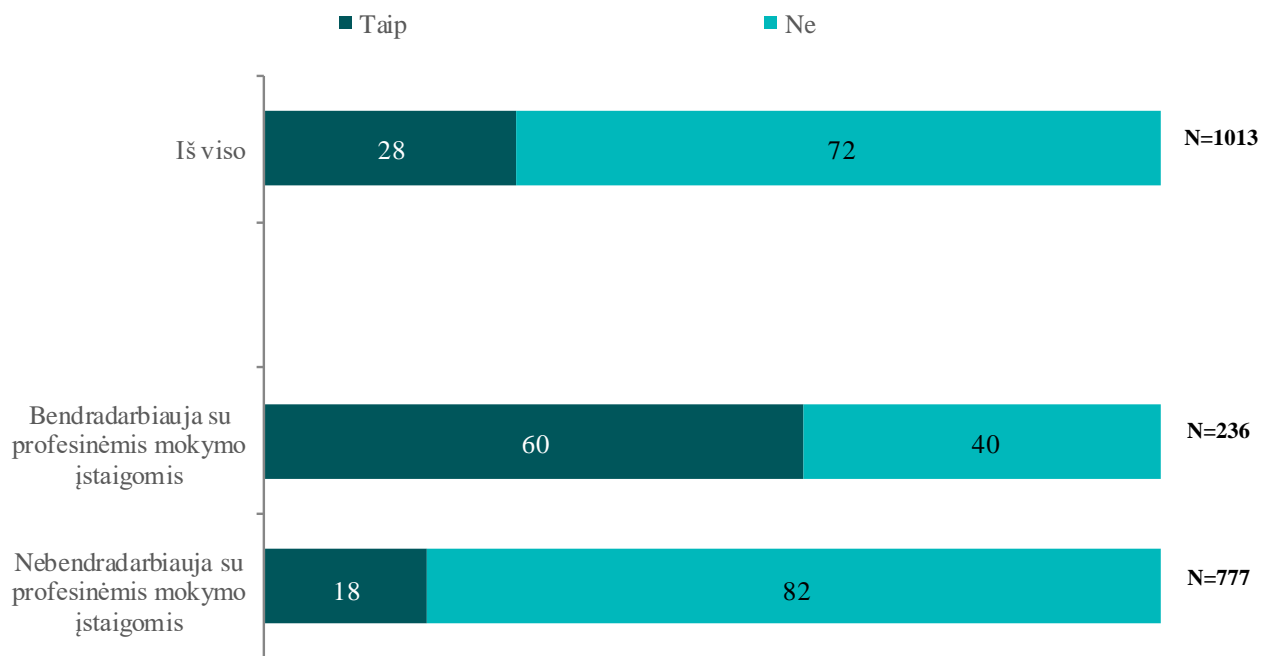
2.2.2 pav. Ar per pastaruosius 5 metus Jūsų įmonėje buvo įdarbinti profesinio mokymo įstaigų (-os) absolventai (kvalifikuoti darbininkai)? (%) Pasiskirstymas pagal įmonės dydį

Rezultatai pagal įmonių veiklos sritį rodo, kad profesinio mokymo įstaigų absolventų per paskutinius 5 metus įdarbino daugiau nei pusė gamybos sektoriaus atstovų (56 proc.). Prekybos ir fizinių paslaugų srityje tokių įmonių buvo statistiškai reikšmingai mažiau – po 27 proc. Tarp intelektualines paslaugas teikiančių įmonių šis rezultatas pats mažiausias – siekia 14 proc. (2.2.3 pav.).

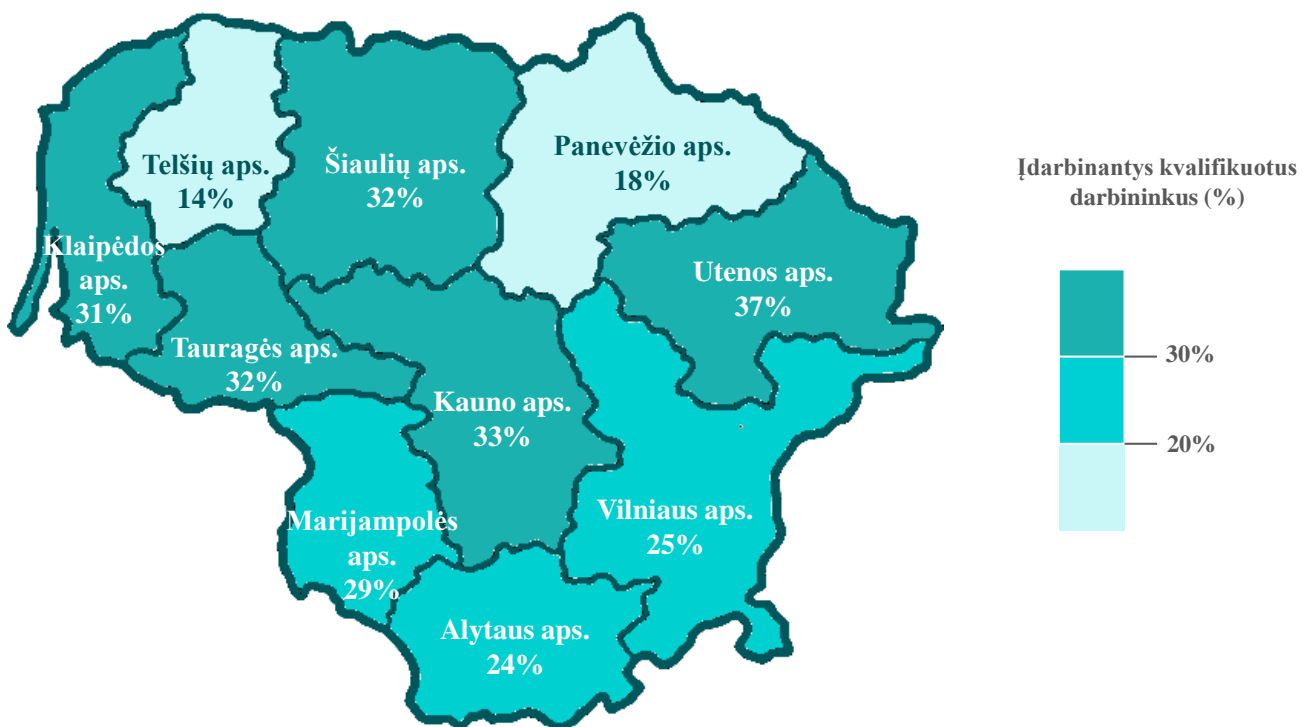
2.2.3 pav. Ar per pastaruosius 5 metus Jūsų įmonėje buvo įdarbinti profesinio mokymo įstaigų (-os) absolventai (kvalifikuoti darbininkai)? (%) Pasiskirstymas pagal įmonės veiklos sritį

Taip pat pastebima, kad profesinių mokymo įstaigų absolventus dažniau įdarbina tos įmonės, kurios apskritai bendradarbiauja su šiomis mokslo įstaigomis. 6 iš 10 (60 proc.) tokių nurodė per pastaruosius 5 metus įdarbinusios profesinio mokymo įstaigų absolventų. Tuo tarpu tarp nebendradarbiaujančių su šiomis mokslo įstaigomis įdarbinusiųjų procentas yra statistiškai reikšmingai mažesnis ir siekia 10 proc. (2.2.4 pav.).

2.2.4 pav. Ar per pastaruosius 5 metus Jūsų įmonėje buvo įdarbinti profesinio mokymo įstaigų (-os) absolventai (kvalifikuoti darbininkai)? (%) Pasiskirstymas pagal bendradarbiavimą su profesinio mokymo įstaigomis

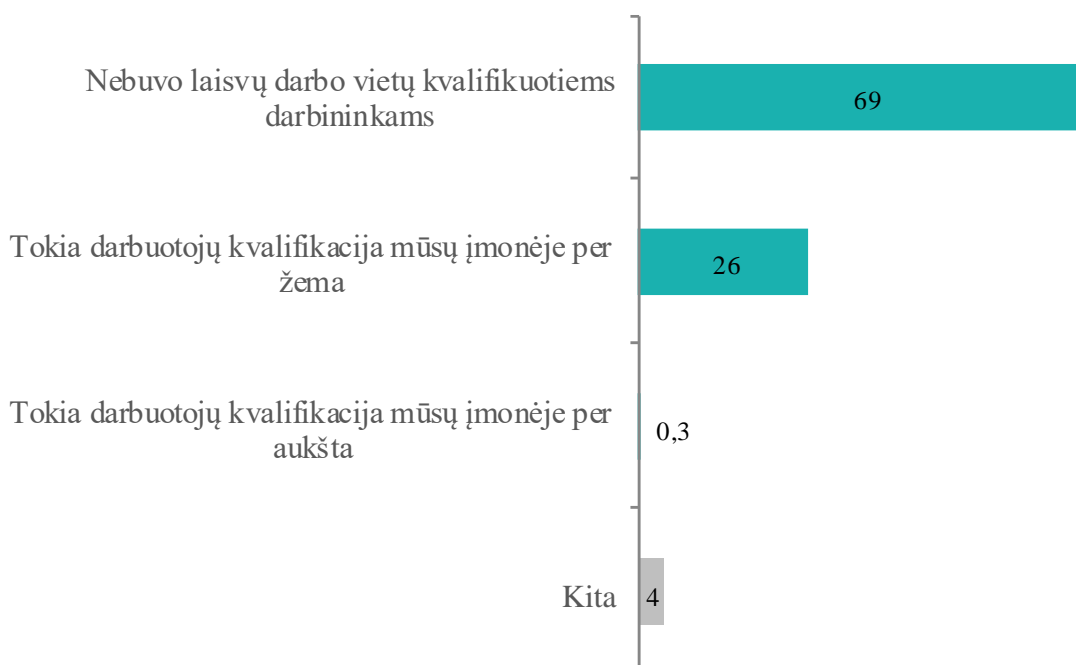
Rezultatai pagal apskritį, kurioje veikia įmonė, rodo, kad dažniausiai kvalifikuotus darbininkus įdarbina Utenos apskrityje veikiančios įmonės (37 proc.). Tarp didžiausių rodikli turinčių apskričių taip pat patenka Kauno (33 proc.), Šiaulių (32 proc.), Tauragės (32 proc.) ir Klaipėdos (31 proc.) apskritys. Toliau rikiuojasi Marijampolės (29 proc.), Vilniaus (25 proc.) ir Alytaus (24 proc.) apskritys. Mažiausia darbdavių dalis kvalifikuotus darbininkus įdarbina Panevėžio (18 proc.) ir Telšių (14 proc.) apskrityse. (2.2.5 pav.).

2.2.5 pav. Ar per pastaruosius 5 metus Jūsų įmonėje buvo įdarbinti profesinio mokymo įstaigų (-os) absolventai (kvalifikuoti darbininkai)? (%) Pasiskirstymas pagal apskritį

2.3. PRIEŽASTYS, KODĖL NEBUVO ĮDARBINTI PROFESINIO MOKYMO ĮSTAIGŲ ABSOLVENTAI

Pagrindinė priežastis neįdarbinti profesinio mokymo įstaigų absolventų – laisvų darbo vietų kvalifikuotiems darbininkams trūkumas (69 proc.). Ketvirtadalis (26 proc.) neįdarbinusių tokių šių mokslo įstaigų absolventų įmonių nurodė, kad tokia darbuotojų kvalifikacija jų įmonėje yra per žema. 0,3 proc. (2 respondantai) teigimu, tokia darbuotojų kvalifikacija jų įmonėje yra per aukšta. 4 proc. tyrimo dalyvių teigė neįdarbinę dėl kitų priežasčių. (2.3 pav.).

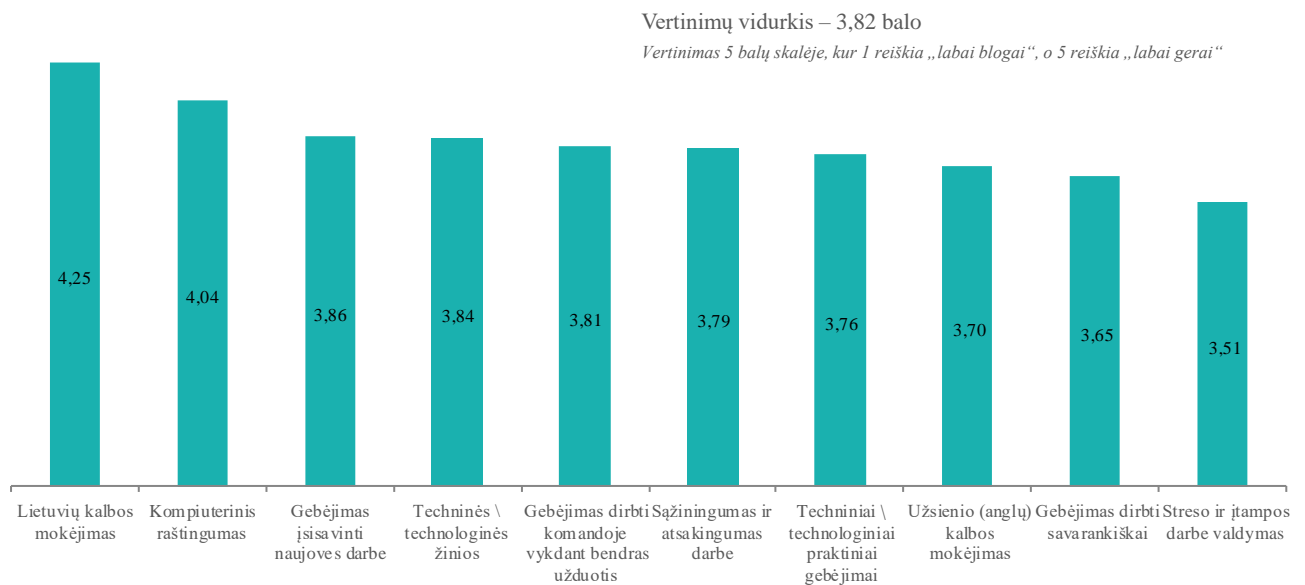
2.3 pav. Kodėl per pastaruosius 5 metus Jūsų įmonėje nebuvo įdarbinti profesinio mokymo įstaigų (-os) absolventai (-ai) (kvalifikuoti darbininkai)? (%) N=732; *neįdarbinusieji profesinio mokymo įstaigų absolventų*

Laisvų darbo vietų trūkumą kvalifikuotiems darbininkams dažniau akcentavo mažiausių (iki 10 darbuotojų) įmonių atstovai, gamybos, prekybos bei fizinių paslaugų sektorių įmonės bei Panevėžio, Alytaus ir Utenos apskričių darbdaviai. Per žemą tokių darbuotojų kvalifikaciją – didesnės (virš 50 darbuotojų) įmonės, intelektualinių paslaugų teikėjai ir Vilniaus apskrities darbdaviai.

2.4. PROFESINIŲ MOKYMO ĮSTAIGŲ ABSOLVENTŲ PARENGIMO DARBINEI VEIKLAI VERTINIMAS

Apskritai darbdaviai profesinių mokymo įstaigų absolventų parengimą darbinei veiklai vertina gerai, t.y. vidutiniškai 3,8 balo 5 balų skalėje (2.4 pav.).

Geriausiai vertinamas absolventų lietuvių kalbos mokėjimas (gebėjimas sklandžiai žodžiu ir raštu reikšti mintis) – vidutiniškai 4,3 balo. Antroje pozicijoje – kompiuterinis raštingumas (4,0 balo). Toliau rikiuojasi keletas panašiai vertinamų aspektų: gebėjimas įsisavinti naujoves darbe (3,9 balo), techninės / technologinės žinios (3,8 balo), gebėjimas dirbti komandoje vykdant bendras užduotis (3,8 balo), sąžiningumas ir atsakingumas darbe (3,8 balo) ir techniniai / technologiniai praktiniai gebėjimai (3,8). Vidutiniškai 3,7 balo įvertinti užsienio (anglų) kalbos mokėjimas ir gebėjimas dirbi savarankiškai. Mažiausiai palankiai vertinamas streso ir įtampos darbe valdymas – vidutiniškai 3,5 balo.

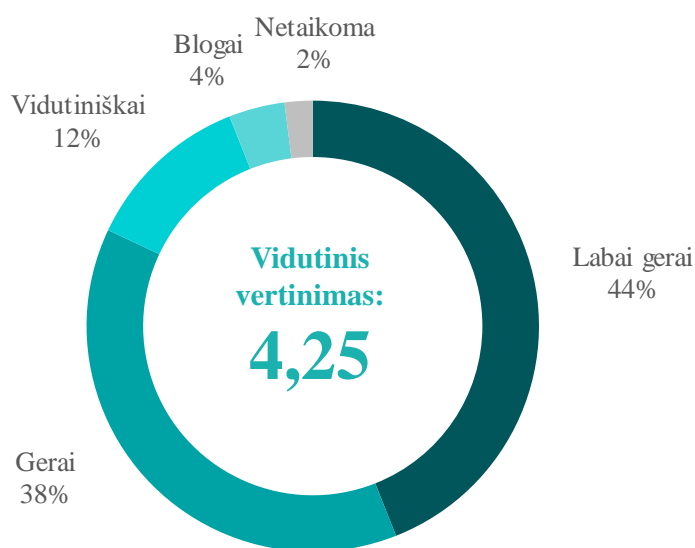

2.4 pav. Įvertinkite Jūsų įmonėje per pastaruosius 5 metus įdarbintų profesinių mokyklų absolventų (kvalifikuotų darbininkų) parengimą darbinei veiklai pagal pateiktus aspektus. (vidurkiai) N=281; įdarbinusieji profesinio mokymo įstaigų absolventus

2.4.1. Lietuvių kalbos mokėjimas

Profesinio mokymo įstaigų absolventų lietuvių kalbos mokėjimą darbdaviai vertina vidutiniškai 4,3 balo 5 balų skalėje (2.4.1 pav.).

44 proc. apklaustųjų šį gebėjimą vertina labai gerai. 38 proc. – gerai. 12 proc. manymu, lietuvių kalba sklandžiai žodžiu ir raštu reikšti mintis profesinių mokymo įstaigų absolventai moka vidutiniškai. 4 proc. nuomone – blogai. Nė vienas darbdavys šiuo aspektu absolventų neįvertino labai blogai.

Vertinimas 5 balų skalėje, kur 1 reiškia „labai blogai“, o 5 reiškia „labai gerai“

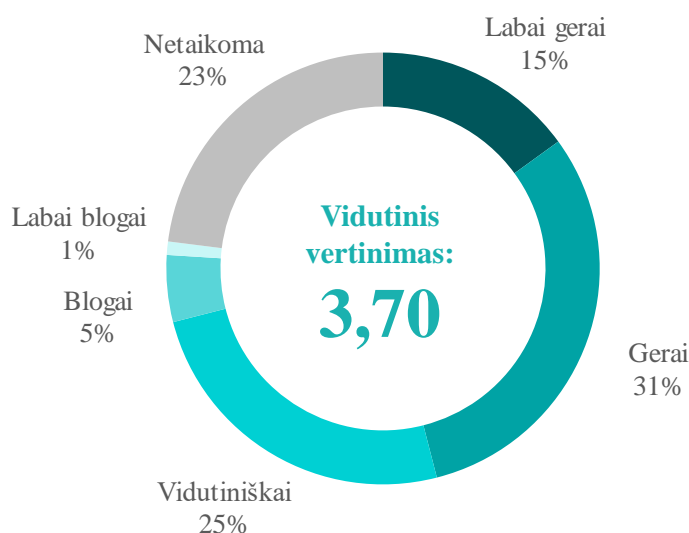
2.4.1 pav. Įvertinkite Jūsų įmonėje per pastaruosius 5 metus įdarbintų profesinių mokyklų absolventų (kvalifikuotų darbininkų) parengimą darbinei veiklai pagal pateiktus aspektus: lietuvių kalbos mokėjimas (gebėjimas sklandžiai žodžiu ir raštu reikšti mintis) (%) N=281; įdarbinusieji profesinio mokymo įstaigų absolventus

Geriau šį profesinių mokymo įstaigų absolventų gebėjimą vertina prekybos įmonių atstovai.

2.4.2. Užsienio kalbos (anglų) mokėjimas

Profesinių mokymo įstaigų absolventų užsienio kalbų mokėjimas vidutiniškai vertinamas 3,7 balo 5 balų skalėje (2.4.2 pav.).

Teigiamus vertinimus skyrė 46 proc. jų darbdavių: 15 proc. įvertino labai gerai, 31 proc. gerai. Ketvirtadalis (25 proc.) mano, kad užsienio kalbą profesinių mokymo įstaigų absolventai moka vidutiniškai. 6 proc. pateikė neigiamus vertinimus: 5 proc. blogai, 1 proc. labai blogai.

Vertinimas 5 balų skalėje, kur 1 reiškia „labai blogai“, o 5 reiškia „labai gerai“

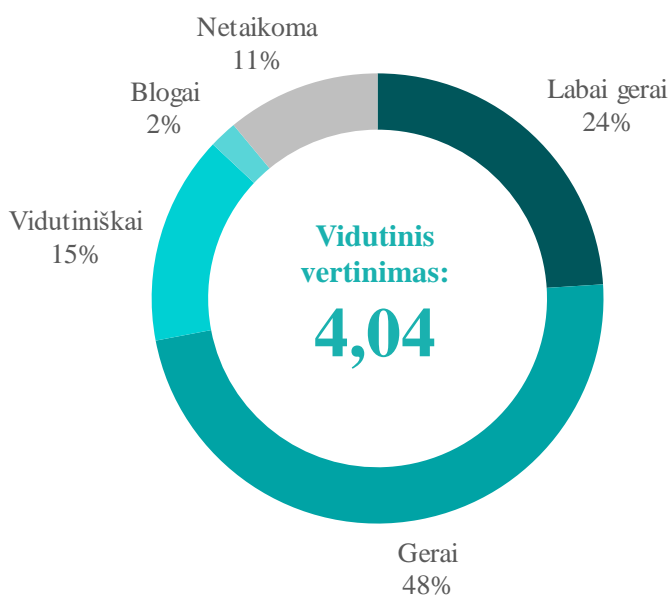
2.4.2 pav. Įvertinkite Jūsų įmonėje per pastaruosius 5 metus įdarbintų profesinių mokyklų absolventų (kvalifikuotų darbininkų) parengimą darbinei veiklai pagal pateiktus aspektus: užsienio kalbos (anglų) mokėjimas (%) N=281; įdarbinusieji profesinio mokymo įstaigų absolventus

Geriau šį profesinių mokymo įstaigų absolventų gebėjimą vertina didesnių įmonių atstovai.

2.4.3. Kompiuterinis raštingumas (IT, skaitmeniniai gebėjimai)

Kompiuterinis profesinių mokymo įstaigų absolventų raštingumas vertinamas 4,0 balo 5 balų skalėje (2.4.3 pav.).

Didžioji dalis darbdavių šiuos gebėjimus vertina teigiamai: 24 proc. labai gerai, 48 proc. gerai. 15 proc. manymu absolventų kompiuterinis raštingumas yra vidutinis. 2 proc. teigimu – blogas. Nė vienas darbdavys neišreiškė nuomonės, kad jų įdarbintų profesinių mokymo įstaigų absolventų kompiuterinis raštingumas yra labai blogas.

Vertinimas 5 balų skalėje, kur 1 reiškia „labai blogai“, o 5 reiškia „labai gerai“

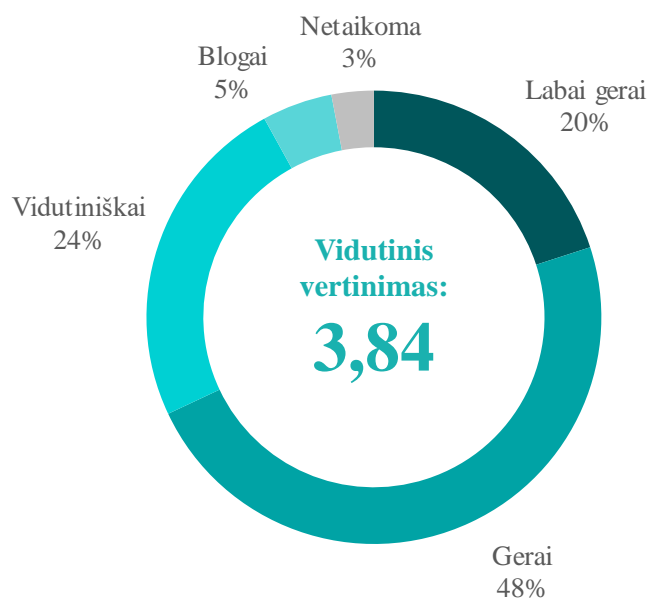
2.4.3 pav. Įvertinkite Jūsų įmonėje per pastaruosius 5 metus įdarbintų profesinių mokyklų absolventų (kvalifikuotų darbininkų) parengimą darbinei veiklai pagal pateiktus aspektus: kompiuterinis raštingumas (IT, skaitmeniniai gebėjimai) (%) N=281; įdarbinusieji profesinio mokymo įstaigų absolventus

Geriau šį profesinių mokymo įstaigų absolventų gebėjimą vertina didesnių įmonių (virš 50 darbuotojų) atstovai, prekybos ir fizinių paslaugų sektoriaus darbdaviai.

2.4.4. Techninės / technologinės žinios

Techninės / technologinės profesinio mokymo įstaigų absolventų žinios vertinamos 3,8 balo 5 balų skalėje (2.4.4 pav.).

Penktadalis (20 proc.) darbdavių mano, kad šios žinios yra labai geros. Dar beveik pusė – 48 proc. – jas laiko geromis. Ketvirtadalis (24 proc.) jas vertina kaip vidutines. 5 proc. nuomone, techninės / technologinės profesinio mokymo įstaigų absolventų žinios yra blogos. Nė vienas darbdavys jų nelaiko labai blogomis.

Vertinimas 5 balų skalėje, kur 1 reiškia „labai blogai“, o 5 reiškia „labai gerai“

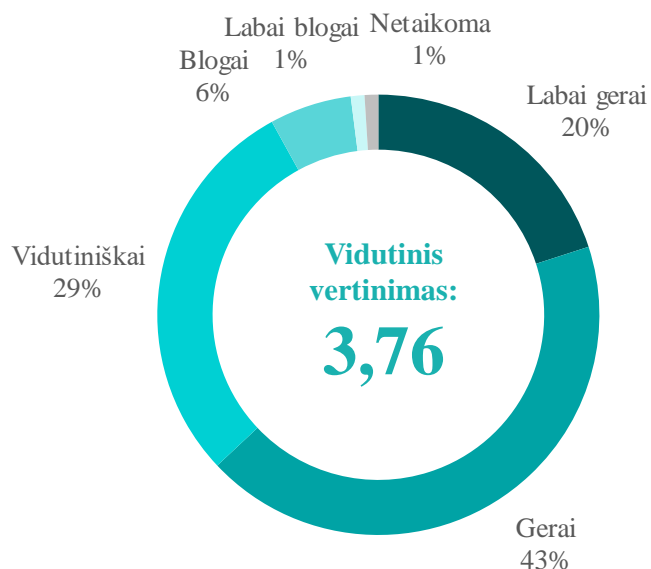
2.4.4 pav. Įvertinkite Jūsų įmonėje per pastaruosius 5 metus įdarbintų profesinių mokyklų absolventų (kvalifikuotų darbininkų) parengimą darbinei veiklai pagal pateiktus aspektus: techninės / technologinės žinios (%) N=281; įdarbinusieji profesinio mokymo įstaigų absolventus

Geriau šį profesinių mokymo įstaigų absolventų gebėjimą vertina prekybos įmonių atstovai.

2.4.5. Techniniai / technologiniai praktiniai gebėjimai

Techniniai / technologiniai praktiniai profesinio mokymo įstaigų absolventų gebėjimai vidutiniškai vertinami 3,8 balo 5 balų skalėje (2.4.5 pav.).

Daugiau nei pusė (63 proc.) darbdavių šiuos gebėjimus vertina teigiamai: 20 proc. labai gerai, 43 proc. gerai. 29 proc. mano, kad šie absolventų gebėjimai yra vidutiniški. 7 proc. išreiškė neigiamus vertinimus: 6 proc. blogai, 1 proc. labai blogai.

Vertinimas 5 balų skalėje, kur 1 reiškia „labai blogai“, o 5 reiškia „labai gerai“

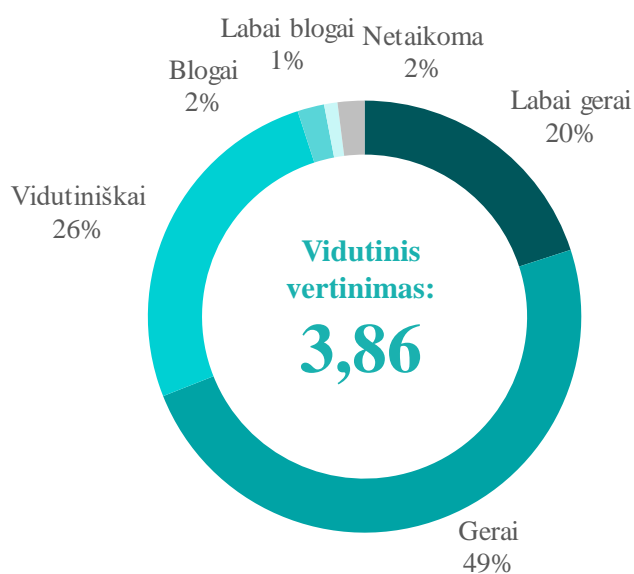
2.4.5 pav. Įvertinkite Jūsų įmonėje per pastaruosius 5 metus įdarbintų profesinių mokyklų absolventų (kvalifikuotų darbininkų) parengimą darbinei veiklai pagal pateiktus aspektus: techniniai / technologiniai praktiniai gebėjimai (%) N=281; įdarbinusieji profesinio mokymo įstaigų absolventus

Geriau šį profesinių mokymo įstaigų absolventų gebėjimą vertina prekybos sektoriaus darbdaviai.

2.4.6. Gebėjimas įsisavinti naujoves darbe

Profesinių mokymo įstaigų absolventų gebėjimas įsisavinti naujoves darbe vertinamas 3,9 balo 5 balų skalelė (2.4.6 pav.).

Penktadalis – 20 proc. – šiuos gebėjimus vertina labai gerai. Pusė (49 proc.) darbdavių mano, kad šie gebėjimai yra geri. Kas ketvirtas (26 proc.) laikosi nuomonės, kad profesinių mokymo įstaigų absolventai naujoves darbe geba įsisavinti vidutiniškai. 3 proc. šiuos gebėjimus vertina neigiamai: 2 proc. blogai, 1 proc. labai blogai.

Vertinimas 5 balų skalėje, kur 1 reiškia „labai blogai“, o 5 reiškia „labai gerai“

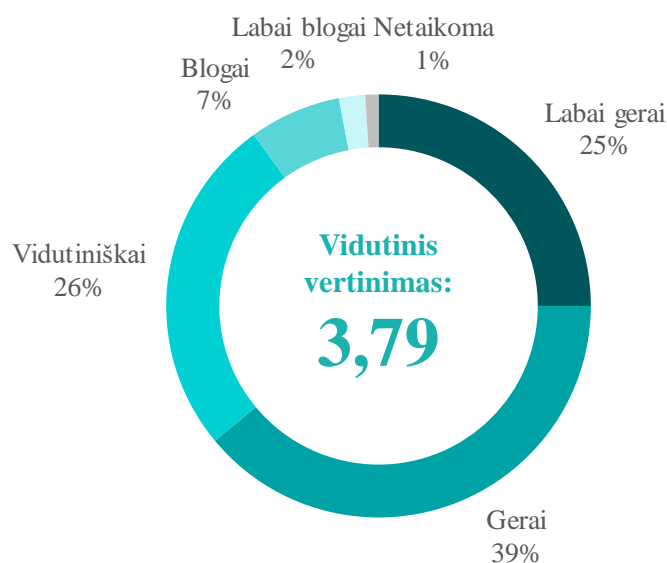
2.4.6 pav. Įvertinkite Jūsų įmonėje per pastaruosius 5 metus įdarbintų profesinių mokyklų absolventų (kvalifikuotų darbininkų) parengimą darbinei veiklai pagal pateiktus aspektus: gebėjimas įsisavinti naujoves darbe (%) N=281; įdarbinusieji profesinio mokymo įstaigų absolventus

Palankiau šį profesinių mokymo įstaigų absolventų gebėjimą vertina daugiau nei 10 darbuotojų turinčios įmonės ir prekybos sektoriaus atstovai.

2.4.7. Sąžiningumas ir atsakingumas darbe

Profesinių mokymo įstaigų absolventų sąžiningumas ir atsakingumas darbe vertinamas 3,8 balo 5 balų skalėje (2.4.7 pav.).

Ketvirtadalis (25 proc.) darbdavių absolventų sąžiningumą ir atsakingumą darbe vertina labai gerai. 39 proc. – gerai. 26 proc. laikosi nuomonės, kad absolventai darbe vidutiniškai sąžiningi ir atsakingi. 9 proc. išreiškė neigiamus vertinimus: 7 proc. blogai, 2 proc. labai blogai.

Vertinimas 5 balų skalėje, kur 1 reiškia „labai blogai“, o 5 reiškia „labai gerai“

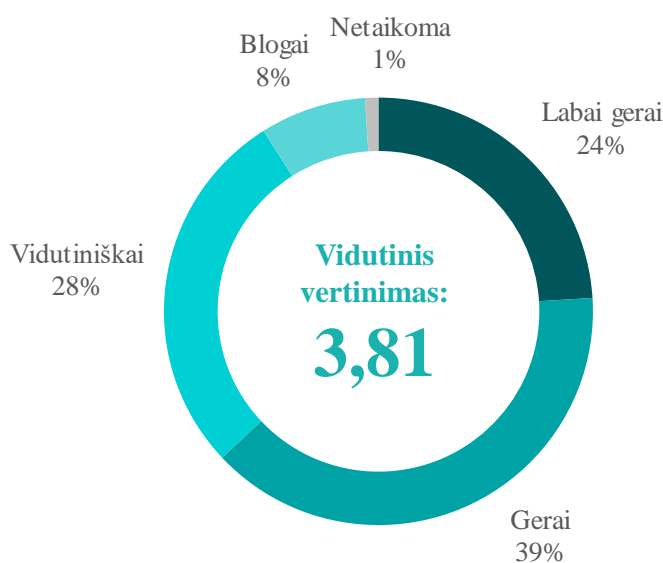
2.4.7 pav. Įvertinkite Jūsų įmonėje per pastaruosius 5 metus įdarbintų profesinių mokyklų absolventų (kvalifikuotų darbininkų) parengimą darbinei veiklai pagal pateiktus aspektus: sąžiningumas ir atsakingumas darbe (%) N=281; įdarbinusieji profesinio mokymo įstaigų absolventus

Teigiamai absolventų sąžiningumą ir atsakingumą darbe dažniau vertina didesnių (virš 50 darbuotojų) įmonių atstovai ir prekybos sektoriaus darbdaviai.

2.4.8. Gebėjimas dirbti komandoje vykdant bendras užduotis

Profesinių mokymo įstaigų absolventų gebėjimas dirbti komandoje vykdant bendras užduotis vidutiniškai vertinamas 3,8 balo 5 balų skalėje (2.4.8 pav.).

Ketvirtadalis (24 proc.) darbdavių šį absolventų gebėjimą vertina labai gerai. 39 proc. kiek nuosaikiau, tačiau taip pat teigiamai – gerai. 28 proc. nuomone, profesinių mokymo įstaigų absolventų gebėjimas dirbti komandoje vykdant bendras užduotis yra vidutiniškas. 9 proc. šį gebėjimą įvertino blogai. Nė vienas darbdavys neskyrė žemiausio balo („labai blogai“).

Vertinimas 5 balų skalėje, kur 1 reiškia „labai blogai“, o 5 reiškia „labai gerai“

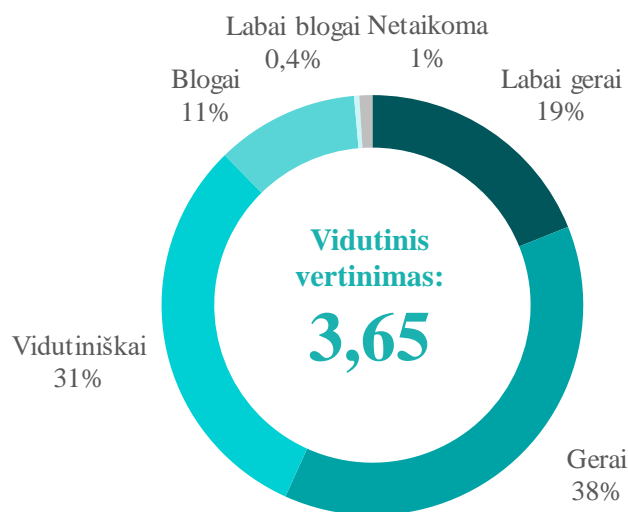
2.4.8 pav. Įvertinkite Jūsų įmonėje per pastaruosius 5 metus įdarbintų profesinių mokyklų absolventų (kvalifikuotų darbininkų) parengimą darbinei veiklai pagal pateiktus aspektus: gebėjimas dirbti komandoje vykdant bendras užduotis (%) N=281; įdarbinusieji profesinio mokymo įstaigų absolventus

Teigiamai absolventų gebėjimą dirbti komandoje vykdant bendras užduotis dažniau vertina virš 10 darbuotojų turinčių įmonių atstovai.

2.4.9. Gebėjimas dirbti savarankiškai

Profesinių mokymo įstaigų absolventų gebėjimą dirbti savarankiškai darbdaviai vidutiniškai vertina 3,7 balo 5 balų skalėje (2.4.9 pav.).

Didesnė dalis (57 proc.) ši absolventų gebėjimą įvertino teigiamai: 19 proc. labai gerai, 38 proc. gerai. 31 proc. manymu, savarankiškai dirbti absolventai geba vidutiniškai. 11 proc. ši gebėjimą įvertino blogai. Žemiausią įvertinimą („labai blogai“) paskyrė 0,4 proc. (1 respondentas) darbdavių.

Vertinimas 5 balų skalėje, kur 1 reiškia „labai blogai“, o 5 reiškia „labai gerai“

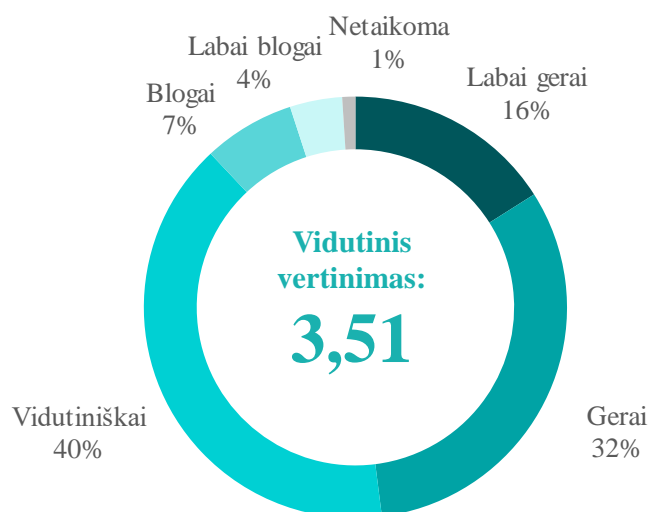
2.4.9 pav. Įvertinkite Jūsų įmonėje per pastaruosius 5 metus įdarbintų profesinių mokyklų absolventų (kvalifikuotų darbininkų) parengimą darbinei veiklai pagal pateiktus aspektus: gebėjimas dirbti savarankiškai (%) N=281; įdarbinusieji profesinio mokymo įstaigų absolventus

Geriau ši profesinių mokymo įstaigų absolventų gebėjimą vertina prekybos ir intelektualinių paslaugų sektorių atstovai.

2.4.10. Streso ir įtampos darbe valdymas

Gebėjimas valdyti stresą ir įtampą darbe – santykinai žemiausiai vertinamas profesinio mokymo įstaigų absolventų gebėjimas. Vidutiniškai darbdaviai jų parengimą šiuo aspektu vertina 3,5 balo 5 balų skalėje. (2.4.10 pav.).

Beveik pusė (48 proc.) darbdavių šį absolventų gebėjimą vertina teigiamai: 16 proc. labai gerai, 32 proc. gerai. 4 iš 10 (40 proc.) mano, kad profesinių mokymo įstaigų absolventai stresą ir įtampą darbe valdo vidutiniškai. 11 proc. pateikė neigiamus vertinimus: 7 proc. blogai, 4 proc. labai blogai.

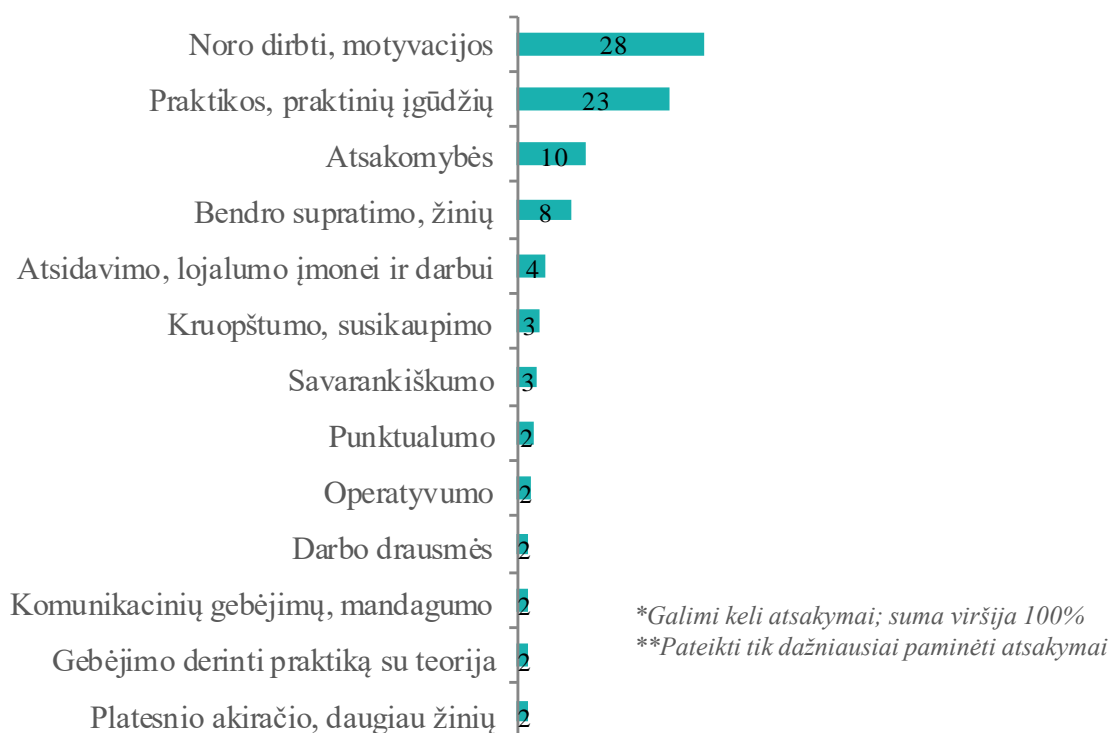
Vertinimas 5 balų skalėje, kur 1 reiškia „labai blogai“, o 5 reiškia „labai gerai“

2.4.10 pav. Įvertinkite Jūsų įmonėje per pastaruosius 5 metus įdarbintų profesinių mokyklų absolventų (kvalifikuotų darbininkų) parengimą darbinei veiklai pagal pateiktus aspektus: streso ir įtampos darbe valdymas (%) N=281; įdarbinusieji profesinio mokymo įstaigų absolventus

Geriau gebėjimą valdyti stresą ir įtampą darbe vertina gamybos ir prekybos įmonių atstovai.

2.4.11. Kiti trūkumai

Be anksčiau analizuotų parengimo darbinei veiklai aspektų spontaniškai darbdaviai dažniausiai akcentavo profesinio mokymo įstaigų absolventų noro dirbti, motyvacijos stoką (28 proc.). 23 proc. paminėjo, kad absolventams reikėtų daugiau praktikos, praktinių įgūdžių. Kas dešimtas (10 proc.) darbdavys norėtų matyti daugiau atsakomybės iš absolventų. 8 proc. manymu, jiems trūksta bendro supratimo, žinių. 4 proc. akcentavo didesnio atsidavimo, lojalumo įmonei, darbui poreikį. Po 3 proc. paminėjo kruopštumą, susikaupimą bei savarankiškumą. (2.4.11 pav.).

2.4.11 pav. Kokių dar (be išvardintų) žinių ir gebėjimų trūksta profesinių mokyklų absolventams?

(%)N=281; įdarbinusieji profesinio mokymo įstaigų absolventus

Norą dirbti, motyvaciją dažniau paminėjo iki 50 darbuotojų turinčių įmonių atstovai. Praktikos, praktinių įgūdžių trūkumą – 11 ir daugiau darbuotojų turinčios įmonės.

III. APIBENDRINIMAI

- Beveik kas ketvirtas (23 proc.) tyrimo dalyvis nurodė, kad jų įmonė bendradarbiauja dėl specialistų rengimo ar jų kvalifikacijos tobulinimo su profesinio mokymo įstaiga (profesine mokykla / centru). Dažniausiai pasitaikanti bendradarbiavimo forma – profesinės mokymo įstaigos mokinių priėmimas praktikai (19 proc.). 7 proc. įmonių asmeniškai kontaktuoja su profesinio mokymo įstaigos administracija, mokytojais. 1 proc. teigė dalyvaujančios kuriant mokymų programas. 1 proc. yra profesinio mokymo įstaigos dalininkai. Dar 1 proc. bendradarbiauja kitais būdais.
- 28 proc. tyrimo dalyvių nurodė per pastaruosius 5 metus savo įmonėje įdarbinę profesinio mokymo įstaigų (-os) absolventų (kvalifikuotų darbininkų).
- Pagrindinė priežastis neįdarbinti profesinio mokymo įstaigų absolventų – laisvų darbo vietų kvalifikuotiems darbininkams trūkumas (69 proc.). Ketvirtadalis (26 proc.) neįdarbinusių tokių šių mokslo įstaigų absolventų įmonių nurodė, kad tokia darbuotojų kvalifikacija jų įmonėje yra per žema. 0,3 proc. (2 respondentai) teigimu, tokia darbuotojų kvalifikacija jų įmonėje yra per aukšta. 4 proc. tyrimo dalyvių teigė neįdarbinę dėl kitų priežasčių.
- Profesinio mokymo įstaigų absolventų lietuvių kalbos mokėjimą darbdaviai vertina vidutiniškai 4,3 balo 5 balų skalėje. 44 proc. apklaustųjų šį gebėjimą vertina labai gerai. 38 proc. – gerai. 12 proc. manymu, lietuvių kalba sklandžiai žodžiu ir raštu reikšti mintis profesinių mokymo įstaigų absolventai moka vidutiniškai. 4 proc. nuomone – blogai.
- Profesinių mokymo įstaigų absolventų užsienio kalbų mokėjimas vidutiniškai vertinamas 3,7 balo 5 balų skalėje. Teigiamus vertinimus skyrė 46 proc. jų darbdavių: 15 proc. įvertino labai gerai, 31 proc. gerai. Ketvirtadalis (25 proc.) mano, kad užsienio kalbą profesinių mokymo įstaigų absolventai moka vidutiniškai. 6 proc. pateikė neigiamus vertinimus: 5 proc. blogai, 1 proc. labai blogai.
- Kompiuterinis profesinių mokymo įstaigų absolventų raštingumas vertinamas 4,0 balo 5 balų skalėje. Didžioji dalis darbdavių šiuos gebėjimus vertina teigiamai: 24 proc. labai gerai, 48 proc. gerai. 15 proc. manymu absolventų kompiuterinis raštingumas yra vidutinis. 2 proc. teigimu – blogas.
- Techninės / technologinės profesinio mokymo įstaigų absolventų žinios vertinamos 3,8 balo 5 balų skalėje. Penktadalis (20 proc.) darbdavių mano, kad šios žinios yra labai geros. Dar beveik

pusė – 48 proc. – jas laiko geromis. Ketvirtadalis (24 proc.) jas vertina kaip vidutines. 5 proc. nuomone, techninės / technologinės profesinio mokymo įstaigų absolventų žinios yra blogos.

- Techniniai / technologiniai praktiniai profesinio mokymo įstaigų absolventų gebėjimai vidutiniškai vertinami 3,8 balo 5 balų skalėje. Daugiau nei pusė (63 proc.) darbdavių šiuos gebėjimus vertina teigiamai: 20 proc. labai gerai, 43 proc. gerai. 29 proc. mano, kad šie absolventų gebėjimai yra vidutiniški. 7 proc. išreiškė neigiamus vertinimus: 6 proc. blogai, 1 proc. labai blogai.
- Profesinių mokymo įstaigų absolventų gebėjimas įsisavinti naujoves darbe vertinamas 3,9 balo 5 balų skalėje. Penktadalis – 20 proc. – šiuos gebėjimus vertina labai gerai. Pusė (49 proc.) darbdavių mano, kad šie gebėjimai yra geri. Kas ketvirtas (26 proc.) laikosi nuomonės, kad profesinių mokymo įstaigų absolventai naujoves darbe geba įsisavinti vidutiniškai. 3 proc. šiuos gebėjimus vertina neigiamai: 2 proc. blogai, 1 proc. labai blogai.
- Profesinių mokymo įstaigų absolventų sąžiningumas ir atsakingumas darbe vertinamas 3,8 balo 5 balų skalėje. Ketvirtadalis (25 proc.) darbdavių absolventų sąžiningumą ir atsakingumą darbe vertina labai gerai. 39 proc. – gerai. 26 proc. laikosi nuomonės, kad absolventai darbe vidutiniškai sąžiningi ir atsakingi. 9 proc. išreiškė neigiamus vertinimus: 7 proc. blogai, 2 proc. labai blogai.
- Profesinių mokymo įstaigų absolventų gebėjimas dirbti komandoje vykdant bendras užduotis vidutiniškai vertinamas 3,8 balo 5 balų skalėje. Ketvirtadalis (24 proc.) darbdavių šį absolventų gebėjimą vertina labai gerai. 39 proc. kiek nuosaikiau, tačiau taip pat teigiamai – gerai. 28 proc. nuomone, profesinių mokymo įstaigų absolventų gebėjimas dirbti komandoje vykdant bendras užduotis yra vidutiniškas. 9 proc. šį gebėjimą įvertino blogai.
- Profesinių mokymo įstaigų absolventų gebėjimą dirbti savarankiškai darbdaviai vidutiniškai vertina 3,7 balo 5 balų skalėje. Didesnė dalis (57 proc.) šį absolventų gebėjimą įvertino teigiamai: 19 proc. labai gerai, 38 proc. gerai. 31 proc. manymu, savarankiškai dirbti absolventai geba vidutiniškai. 11 proc. šį gebėjimą įvertino blogai. Žemiausią įvertinimą („labai blogai“) paskyrė 0,4 proc. (1 respondentas) darbdavių.
- Vidutiniškai darbdaviai profesinio mokymo įstaigų absolventų parengimą valdyti stresą ir įtampą darbe vertina 3,5 balo 5 balų skalėje. Beveik pusė (48 proc.) darbdavių šį absolventų gebėjimą vertina teigiamai: 16 proc. labai gerai, 32 proc. gerai. 4 iš 10 (40 proc.) mano, kad profesinių mokymo įstaigų absolventai stresą ir įtampą darbe valdo vidutiniškai. 11 proc. pateikė neigiamus vertinimus: 7 proc. blogai, 4 proc. labai blogai.

- Tarp kitų parengimo darbinei veiklai aspektų spontaniškai darbdaviai dažniausiai akcentavo profesinio mokymo įstaigų absolventų noro dirbti, motyvacijos stoką (28 proc.). 23 proc. paminėjo, kad absolventams reikėtų daugiau praktikos, praktinių įgūdžių. Kas dešimtas (10 proc.) darbdavys norėtų matyti daugiau atsakomybės iš absolventų. 8 proc. manymu, jiems trūksta bendro supratimo, žinių. 4 proc. akcentavo didesnio atsidavimo, lojalumo įmonei, darbui poreikį. Po 3 proc. paminėjo kruopštumą, susikaupimą bei savarankiškumą.

IV. IŠVADOS

Dėl specialistų rengimo ar jų kvalifikacijos tobulinimo su profesinėmis mokymo įstaigomis bendradarbiauja beveik ketvirtadalis darbdavių. Populiariausia bendradarbiavimo forma – mokinių priėmimas praktikai.

28 proc. darbdavių nurodė per pastaruosius 5 metus įdarbinę profesinių mokymo įstaigų absolventų. Dažniau tai daro tos įmonės, kurios su šiomis mokymo įstaigomis ir taip palaiko bendradarbiavimą. Taip pat įdarbinti kvalifikuotus darbininkus dažniau linkusios didesnės įmonės bei gamybos sektoriuje veikiančios darbdaviai.

Apskritai profesinių mokymo įstaigų absolventų parengimą darbinei veiklai darbdaviai vertina nuosaikiai gerai – vidutinis vertinimas siekia 3,8 balo 5 balų skalėje. Atskirų parengimo aspektų vertinimai taip pat labiau teigiami nei neigiami – svyruoja nuo 3,5 balo iki 4,3 balo.

Geriausiai darbdaviai vertina kvalifikuotų darbininkų gebėjimą lietuvių kalba sklandžiai žodžiu ir raštu reikšti mintis. Tarp geriau vertinamų parengimo aspektų – kompiuterinis raštingumas (IT, skaitmeniniai gebėjimai). Santykinai prasčiausiai vertinamas absolventų psichologinis parengimas, t.y. gebėjimas valdyti stresą ir įtampą darbe.

V. TYRIMO KLAUSIMYNAS

DARBDAVIŲ PASITENKINIMAS PMĮ ABSOLVENTAIS

1. Ar per pastaruosius 5 metus Jūsų įmonėje buvo įdarbinti profesinio mokymo įstaigų (-os) absolventai (-ai) (kvalifikuoti darbininkai)?

1. Taip – *pereiti prie kl.3*
2. Ne

2. Klausimas įmonėms, kurie pasirinko „Ne“ Kodėl per pastaruosius 5 metus Jūsų įmonėje nebuvo įdarbinti profesinio mokymo įstaigų (-os) absolventai (-ai) (kvalifikuoti darbininkai)?

1. Nebuvo laisvų darbo vietų kvalifikuotiems darbininkams
2. Tokia darbuotojų kvalifikacija mūsų įmonėje per žema
3. Tokia darbuotojų kvalifikacija mūsų įmonėje per aukšta
4. Kita

→ *pereiti prie kl. 5.*

3. Įvertinkite Jūsų įmonėje per pastaruosius 5 metus įdarbintų profesinių mokyklų absolventų (kvalifikuotų darbininkų) parengimą darbinei veiklai pagal pateiktus aspektus. Jeigu įmonėje įdarbinti keli asmenys vertinkite apibendrintai

Aspektai	Labai gerai	Gerai	Vidutiniškai	Blogai	Labai blogai	Netaikoma
Lietuvių kalbos mokėjimas (gebėjimas sklandžiai žodžiu ir raštu reikšti mintis)	5	4	3	2	1	98
Užsienio (anglų) kalbos mokėjimas	5	4	3	2	1	98
Kompiuterinis raštingumas (IT, skaitmeniniai gebėjimai)	5	4	3	2	1	98
Techninės \ technologinės žinios	5	4	3	2	1	98
Techniniai \ techniniai	5	4	3	2	1	98

praktiniai gebėjimai						
Gebėjimas įsisavinti naujoves darbe	5	4	3	2	1	98
Sąžiningumas ir atsakingumas darbe	5	4	3	2	1	98
Gebėjimas dirbti komandoje vykdant bendras užduotis	5	4	3	2	1	98
Gebėjimas dirbti savarankiškai	5	4	3	2	1	98
Streso ir įtampos darbe valdymas	5	4	3	2	1	98

4. Kokių dar (be išvardintų) žinių ir gebėjimų trūksta profesinių mokyklų absolventams?

5. Ar Jūsų įmonė bendradarbiauja dėl specialistų rengimo ar jų kvalifikacijos tobulinimo su profesinio mokymo įstaiga (profesine mokykla \ centru)

1. Ne, nebendradarbiaujame
2. esame profesinio mokymo įstaigos dalininkai
3. Priimame mokinius praktikai
4. Dalyvaujame kuriant mokymo programas
5. Asmeniškai kontaktuojame su profesinio mokymo įstaigos administracija, mokytojais
6. Kitaip (įrašykite) _____

D1. Įmonės dydis

1. Iki 10 darbuotojų
2. 11-49 darbuotojai
3. 51-100 darbuotojų
4. 101-250 darbuotojų
5. 251-500 darbuotojų
6. Virš 500 darbuotojų

D2. Veiklos sritis

1. Gamyba
2. Prekyba
3. Fizinės paslaugos
4. Intelektualinės paslaugos

D5. Vieta

1. Vilnius
2. Kaunas
3. Klaipėda
4. Šiauliai
5. Panevėžys
6. Kitas miestas \ Rajonas

D6. Apskritis

1. Vilniaus
2. Kauno
3. Klaipėdos
4. Šiaulių
5. Panevėžio
6. Alytaus
7. Marijampolės
8. Telšių
9. Utenos
10. Tauragės